

KRÓNIKA

Földrajzi Értesítő 2006. LV. évf. 3-4. füzet, pp. 423-424.

A 80 éves Somogyi Sándort köszöntöttük

Az MTA Földrajztudományi Kutatóintézete a Magyar Tudomány Napjához kapcsolódó akadémiai rendezvénysorozat keretében 2005. november 15-én „Vizeink vallatója, titkaik tudója” címmel ünnepi tudományos konferenciát rendezett SOMOGYI SÁNDOR nyugalmazott tudományos tanácsadó tiszteletére, aki 2006 januárjában töltötte be 80. életévét.

Az Akadémia Budaörsi úti kutatóházának konferenciatermében egybegyűlt nagy számú kolléga, pályatárs, tisztelő és tanítvány előtt SCHWEITZER FERENC intézeti igazgató nyitotta meg a tanácskozást. Meleg szavakkal méltatta az Intézetnél több mint fél évszázadot magas színvonalú, kemény kutatómunkával eltöltő, a hazai természetföldrajz hazai polihisztoraként tisztelt SOMOGYI professzor tudományos eredményekben rendkívül gazdag életpályáját, felelevenítve annak legfontosabb állomásait. Közülük az első az 1961-ben, még fiatal kutatóként nagy sikerrel megvédett, a hazai folyóhálózat kialakulásáról szóló kandidátusi értekezés. Ezt olyan kiemelkedő teljesítmények követték, mint Magyarország tájföldrajzi monográfia-sorozatában a nagy- és középtájak hidrogeográfiai viszonyainak átfogó értékelése; Magyarország kistájainak kataszterében 230 hazai kistájunk vízföldrajzi jellemzése és értékelése; a Duna vízrendszere fejlődéstörténetének elkészítése; és nem utolsósorban a Velencei-tó vízrajzi atlaszának, valamint a Kárpát-Balkán térség vízföldtani atlaszának elkészítésében való tevékeny részvétel.

SOMOGYI SÁNDOR szakmai működésében a következő mérföldkő „A XIX. századi ármentesítések és folyószabályozások földrajzi és ökológiai hatásai Magyarországon” c. hidrogeográfiai alapmű volt, amelynek szerzőjeként-szerkesztőjeként szerzett magas szakmai elismerést. A vízföldrajzon túl kiemelkedő eredményességgel műveli a geomorfológiát, a klimatológiát, valamint a táj- és a talajföldrajzot is. Ezt fémjelzi 1984-ben megvédett akadémiai doktori disszertációja, amely „A magyar nép vándorlásának és honfoglalásának földrajzi környezete” címet viselte, továbbá számos későbbi, szintézis igényű geográfiai műnek tekinthető tudományos munkája (pl. Magyarország természeti adottságai az idegenforgalom szempontjából, Magyarország földrajzi áttekintése).

Az igazgatói köszöntő után a visszaemlékezés adta a mottóját ALFÖLDI LÁSZLÓ nyugalmazott tudományos tanácsadó (MTA Hidrológiai Bizottság) előadásának, amelyben a neves hidrológus az ünnepelttel számos közös vonást mutató pályakezdsük kihívásokban bővelkedő időszakát elevenítette fel a hallgatóság előtt.

SZESZTAY KÁROLY, a VITUKI nyugalmazott tudományos tanácsadója „A víz szerepe a társadalom életében” c. előadással készült az ünnepi alkalomra, ám sorait – betegsége miatt – DÖVÉNYI ZOLTÁN intézeti igazgatóhelyettes olvasta fel a publikum előtt. Következő előadóként Vágás István, a szegedi ATIVIZIG szakembere vízügyeink eredményekben és kudarcokban bővelkedő történetét tekintette át az elmúlt évszázadtól napjainkig.

Negyedikként JUHÁSZ ÁGOSTON, az FKI tudományos főmunkatársa tartott szakmai előadást „Duna menti ártéri területek geoökológiai vizsgálata váratlan szennyezőanyag-kibocsátás szempontjából” címmel. Az előadó hangsúlyozta, hogy a folyók vízminőség-védelme a 20. sz. második felétől egyre jobban felértékelődött, amelynek biztosítása a jövőben egyre fontosabb feladat marad, akár csak az árterek szennyeződésektől való fokozott megóvása.

Észak-magyarországi morfológiai példákkal illusztrálta előadásában SZABÓ JÓZSEF egyetemi tanár (Debreceni Egyetem) azokat a természeti értékeket, ill. veszélyeket, amelyek a felszíni vízfolyások alakítanak, ill. váltanak ki, s amelyek következményeire eddig a szakma nem fordított kellő figyelmet. GÁBRIS GYULA egyetemi tanár és MARI LÁSZLÓ egyetemi docens (ELTE) közös előadásukban a Zala kaptúrájának kialakulását mutatta be, rámutatva a folyamatnak a felszínfejlődést alapjaiban érintő hatásaira.

Utolsó előadóként a Hernád-völgy történeti földrajzából adott ízelítőt FRISNYÁK SÁNDOR egyetemi tanár (Nyíregyházi Főiskola), kiemelve a Hernádnak mint a Tisza egyik legfontosabb mellékfolyójának szerepét a térség gazdasági életének alakításában.

Az ünnepi esemény záró szónoka MAROSI SÁNDOR akadémikus volt, aki régi jó barátként, az intézetben eltöltött évtizedekre emlékezve emelte ki a tudományszervezést, az oktatást és a tudományos ismeretterjesztést egyaránt magas szinten művelő SOMOGYI SÁNDOR érdemeit, méltatva a nyugdíjasként is töretlen energiával, munkakedvvel alkotó tudós szerepét tudományágunk eredményességének folyamatos növelésében, valamennyi résztvevő nevében kívánva neki további erőt, és jó egészséget alkotómunkája folytatásához, jövőbeni terveinek megvalósításához. Minderre emeltük poharunkat az ünnepi ülést követő fogadáson, ahol a Földrajzi Értesítő szerkesztősége nevében e sorok írója is gratulált a magyar földrajztudomány doyenjének.

(-)

A kiadásért felel az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet igazgatója
A kiadvány előállítását az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet végezte

Felelős vezető: SCHWEITZER FERENC

Budapest, 2006

Főszerkesztő: TINER TIBOR

Technikai munkatársak: MOLNÁR MARGIT, POÓR ISTVÁN, TÁRKÁNYI LÁSZLÓNÉ

Fedélterv: REDL ANNA

HU ISSN 0015-5403